

Trīs dažādas padomes - kura ir īstā? Kurš pieņem ES likumus?

Kas ir prezidentūras trio? Lūk, Tavs Eiropas Savienības ABC!

EIROPAS SAVIENĪBA ir 28 dalībvalstu ekonomiska un politiska savienība, kas trauksmainajā pēckara laikā tika izveidota ar mērķi sekmēt mieru Eiropā. Eiropas Kopienas pirmsākumi meklējami vēl 1950. gadā, kad sešas valstis - Lielbritānija, Francija, Vācija, Itālija, Beļģija un Nīderlande - apvienojās, lai izveidotu Eiropas Ogļu un tērauda kopienu. 1957. gadā līdz ar Romas līgumu tika izveidota Eiropas Ekonomiskā Kopiena jeb „kopējais tirgus”. Eiropas Savienība formāli tika dibināta 1993. gadā, kad tika noslēgts līgums par Eiropas Savienību jeb Māstrihtas līgums. Lielākā Eiropas Savienības paplašināšanās notika 2004. gada 1. maijā, kad tai pievienojās 10 dalībvalstis, tostarp Latvija.

EIROPAS PARLAMENTS pārstāv vairāk nekā 500 miljonus Eiropas Savienības dalībvalstu iedzīvotājus. Eiropas Parlamenta vēlēšanas notiek reizi piecos gados. Parlaments kopā ar Padomi pieņem ES likumus. Parlamenta galvenās debātes notiek ikmēneša plenārsēdēs Strasbūrā (Francijā), bet deputātu darbs politiskajās grupās, komitejās un sēdēs - Briselē (Beļģijā). 2014. gada 1. jūlijā par Parlamenta prezidentu uz nākamajiem 2,5 gadiem atkārtoti ievēlēja Martinu Šulcu. Pašlaik Parlamentā strādā 751 deputāts no 28 valstīm. Deputātu skaitu nosaka proporcionāli iedzīvotāju skaitam katrā dalībvalstī. Pašreiz lielākais deputātu skaits ir Vācijai - 96, bet mazākais - Maltai, Igaunijai, Ķīnai un Luksemburgai – seši. No Latvijas Eiropas Parlamentā ievēlēti astoņi deputāti. Vēlētāji dažkārt maldīgi domā, ka Latvijas deputātiem ir pārāk maza ietekme. Jāatceras, ka viņi pievienojas Parlamenta politiskajām grupām un aktīva darba rezultātā ar kolēģu palīdzību panākt Latvijai labvēlīgus lēmumus ir daudz vieglāk.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOMĒ jeb Ministru Padomē strādā Eiropas Savienības dalībvalstu nozaru kompetentie ministri. Atkarībā no Padomes sanāksmes darba kārtības un tēmas - ārlietas, lauksaimniecība, rūpniecība, transports vai vide, - to apmeklē attiecīgās jomas ministrs no katras dalībvalsts (arī Latvijas). Ir 10 dažādi Padomes sastāvi, kas aptver visas Eiropas Savienības politikas jomas. Padome kopā ar Eiropas Parlamentu ir viena no divām ES lēmēj institūcijām. Tās galvenais uzdevums ir pieņemt Eiropas tiesību aktus, kā arī lemt par Savienības budžetu.

EIROPAS SAVIENĪBAS PREZIDENTŪRA. Katra Eiropas Savienības dalībvalsts rotācijas kārtībā uz sešiem mēnešiem kļūst par prezidējošo valsti un vada Eiropas Savienības Padomes darbu. Tā ir iespēja katrai Eiropas Savienības dalībvalstij, neatkarīgi no tās lieluma vai iestāšanās laika Eiropas Savienībā, veidot Eiropas Savienības dienaskārtību un vadīt Padomes darbu. Pusotra gadu ilgo prezidēšanu Eiropas Savienības Padomē kopā nodrošina trīs valstu grupa jeb prezidentūras trio. Latvija ir trio ar Itāliju un Luksemburgu. Attiecīgi no 2014. gada 1. jūlija prezidējošās valstis ir Itālija, pēc tam uz sešiem mēnešiem stafeti pārņems Latvija, bet 2015. gada otrajā pusē - Luksemburga.

EIROPADOMI veido visu Eiropas Savienības dalībvalstu vai valdību vadītāji - prezidenti vai premjerministri (no katras valsts 1 pārstāvis - vai nu premjers, vai prezidents, atbilstoši valsts konstitūcijai, kurā noteikta valsts augstākā amatpersona) - un Eiropas Komisijas priekšsēdētājs. Eiropadome parasti tiekas četras reizes gadā Briselē. Tai ir pastāvīgs priekšsēdētājs, ko Eiropadome ievēl uz 2,5 gadiem, un šo pilnvaru termiņu var atjaunot vienu reizi. Jaunais Eiropadomes priekšsēdētājs ir Donalds Tusks.

EIROPAS KOMISIJA ir Eiropas Savienības izpildiestāde un pārstāv kopējās Eiropas Savienības

intereses (nevis atsevišķu valstu intereses). Tā izstrādā priekšlikumus jauniem Eiropas Savienības tiesību aktiem, uzrauga šo tiesību aktu īstenošanu un pārvalda Eiropas Savienības budžetu. Ik pēc pieciem gadiem tiek izveidota jauna 28 komisāru kolēģija. Komisijā ievēl pa vienam pārstāvim no katras Eiropas Savienības dalībvalsts, ieskaitot Komisijas priekšsēdētāju un Eiropas Savienības augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos. Jaunais Komisijas priekšsēdētājs ir Žans - Klods Junkers, kurš 2014. gadā amatā tika ievēlēts uz pieciem gadiem.

EIROPAS SAVIENĪBAS REGULA ir tiesību akts, kas ir tieši piemērojams un

saistošs visām dalībvalstīm. Uzreiz pēc regulas pieņemšanas tā stājas spēkā visās Eiropas Savienības dalībvalstīs – tai ir vienāds spēks ar katras valsts tiesību aktiem.

Ar **EIROPAS SAVIENĪBAS DIREKTĪVU** nosaka noteiktus mērķus, kas

jāsasniedz Eiropas Savienības dalībvalstīm. Lai ar direktīvu noteiktie principi attiektos uz pilsoņiem, attiecīgās valsts likumdevējam jāpieņem tiesību akts, kas direktīvu iestrādā šīs valsts tiesību aktos. Katra valsts tiesību aktus pielāgo atbilstoši direktīvā noteiktajiem mērķiem.

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA nodrošina Eiropas Savienības tiesību aktu ievērošanu

un Eiropas Savienības pamatlīgumu pareizu interpretēšanu. Tiesa var atcelt normatīvos aktus, kas ir pretrunā ar Eiropas likumdošanu, un piespriet valstīm naudas sodus, ja dalībvalstis neievēro likumus un noteikumus. Tiesā ir pa vienam tiesnesim no katras dalībvalsts, bet tā lemj neatkarīgi, balstoties uz Eiropas likumdošanu. Tiesnešus ieceļ amatā uz sešiem gadiem.

EIROPAS SAVIENĪBAS budžets tiek plānots vienam gadam un ietver visus

plānotos ienākumus un izdevumus dažādiem pasākumiem, ko Eiropas Savienība īsteno attiecīgā gada laikā. Budžetu galvenokārt veido dalībvalstu iemaksas atbilstoši to pārticības līmenim un citi ieņēmumi. Katrs gada budžets ir daļa no septiņu gadu budžeta cikla, ko sauc par "finanšu plānu". Šī brīža "finanšu plāns" aptver laika posmu no 2014. līdz 2020. gadam. Daudz gadu "finanšu plāns" nav Eiropas Savienības budžets septiņiem gadiem, bet tas ir mehānisms, ar ko nodrošina ES tēriņu pārredzamību un stingras budžeta disciplīnas ievērošanu. Latvija ir viena no ES naudas tērētājvalstīm.

EIROPAS PADOME ir starptautiska, politiska organizācija, kas dibināta 1949. gadā, un

tā nav Eiropas Savienības institūcija. Eiropas Padomes mērķis ir veicināt demokrātiju, cilvēktiesības un tiesiskumu visā Eiropā. Eiropas Padomes mītne atrodas Strasbūrā (Francijā). Tās sastāvā ir 47 dalībvalstis, kas aptver visu Eiropas kontinentu.

**MATERIĀLU SAGATAVOJA EIROPAS PARLAMENTA INFORMĀCIJAS BIROJS. UZZINI VAIRĀK: EUROPARL.LV
DRAUGIEM.LV/EUROPARL [FACEBOOK .COM/EIROPARLAMENTS](https://FACEBOOK.COM/EIROPARLAMENTS) TWITTER.COM/EP_RIGA**